

ECOLOGIE

RAPPORTAGE

Nader onderzoek vleermuizen

Delftseplein

Rotterdam (Centrum)

Rapport nader onderzoek vleermuizen

Delftseplein, Rotterdam (Centrum)

Opdrachtgever	Gemeente Rotterdam Postbus 1130 3000 BC Rotterdam
Contactpersoon	[REDACTED]
Rapportnummer	12538.055
Projectnaam	Delftseplein, centrum, nader onderzoek vleermuizen
Raamcontractnummer	1-D-09999-24_P01
Versienummer	D2
Status	Definitief
Datum	23 oktober 2024
Opsteller ¹	[REDACTED] MSc
Kwaliteitscontrole	[REDACTED] BSc

¹ Vrijgave

In onze rapportages wordt niet gewerkt met handtekeningen en/of parafen. Conform protocol en eisen uit het kwaliteitssysteem wordt het rapport aantoonbaar vrijgegeven.

KWALITEITSZORG

Econsultancy is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Het NGB is een vereniging van ecologische advies- en onderzoeksbureaus die werkt aan de kwaliteit van advisering gericht op natuur, landschap, water, milieu en ruimte en die de belangen behartigt van groene adviesbureaus. Het Netwerk hanteert een gedragscode die opdrachtgevers en andere belanghebbenden een basis biedt om de leden aan te spreken op de kwaliteit van hun werk.

CERTIFICERING

Econsultancy werkt volgens een dynamisch kwaliteits- en milieusysteem, zoals beschreven in het kwaliteits- en milieuhandboek. Ons kwaliteits- en milieusysteem is gecertificeerd volgens de eisen in de NEN-EN-ISO 9001 en NEN-EN-ISO 14001. Daarnaast staat veilig werken bij Econsultancy voorop en zijn we gecertificeerd voor VCA*.

BETROUWBAARHEID

Dit onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd conform de toepasselijke en van kracht zijnde regelgeving ten aanzien van natuurwetgeving. Het onderzoek betreft een momentopname en geeft een inschatting van de geschiktheid van de onderzoekslocatie voor beschermde soorten en het al dan niet voorkomen van soorten. De gebruikte informatie omtrent verspreiding van soorten is deels afkomstig uit de NDFF en mag niet zonder toestemming worden verstrekt aan derden of op enige andere wijze openbaar gemaakt worden. Econsultancy accepteert op voorhand geen aansprakelijkheid ten aanzien van mogelijke beslissingen die de opdrachtgever naar aanleiding van het door Econsultancy uitgevoerde onderzoek neemt.

Al onze rapportages worden opgesteld conform de 'Handreiking omgaan met AVG in bodemonderzoeken' opgesteld door de VKB (29 juni 2022). Hiermee voldoet de rapportage aan de eisen die de wet en NEN normen ons stellen en wordt tevens voldaan aan de AVG.

In het kader van de AVG dient, voorafgaand aan publicatie of bij uitlevering aan derden, bijlagen met kadastrale uittreksels en namen van opdrachtgevers, door de publicerende instantie, verwijderd dan wel zwart gelakt te worden.

GELDIGHEID ONDERZOEK

In het algemeen kan gesteld worden dat een quickscan geldig is voor een periode van 2 tot 3 jaar, tenzij in deze periode de ecologische omstandigheden wezenlijk zijn veranderd en/of de Omgevingswet, dan wel inzichten hieromtrent zijn gewijzigd. Bij uitstel van de uitvoering van een project met meer dan 3 jaar verdient het de aanbeveling de resultaten van de quickscan opnieuw te toetsen.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de rechthebbende.

INHOUDSOPGAVE

SAMENVATTING	1
1 INLEIDING	2
2 GEBIEDSBESCHRIJVING.....	3
2.1 Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving	3
2.2 Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie	4
3 RESULTATEN VOORGAAND ONDERZOEK	4
4 ONDERZOEKSMETHODIEK.....	5
5 ONDERZOEKSRESULTATEN	7
6 TOETSING AAN WET- EN REGELGEVING.....	9
6.1 Vleermuizen	9
6.2 Algemene broedvogels.....	9
6.3 Algemene zorgplicht	9
7 CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN.....	10

Bijlage I Waarborging deskundigheid

SAMENVATTING

Econsultancy heeft in opdracht van gemeente Rotterdam een nader onderzoek vleermuizen uitgevoerd aan het Delftseplein te Rotterdam (Centrum).

Voorgenomen ingreep

De initiatiefnemer is voornemens om een aantal bomen aan het Delftseplein te verplanten ter voorbereiding op het bouwrijp maken van een bouwkaavel op deze locatie. Vervolgens zullen er bouwwerkzaamheden plaatsvinden.

Functie onderzoekslocatie voor beschermde soorten

Op basis van onderhavig nader onderzoek kan worden geconcludeerd dat de onderzoekslocatie geen beschermde functie heeft voor vleermuizen. Verstoring of beschadiging van individuen of hun verblijfplaatsen is niet aan de orde, waardoor overtreding van de Omgevingswet ten aanzien van vleermuizen niet plaatsvindt. Vervolgstappen ten aanzien van de Omgevingswet zijn niet nodig.

Algemene aanbevelingen

Voor vleermuizen wordt geadviseerd om, tijdens de werkzaamheden en in de nieuwe situatie, in de schemer en nacht, tijdens het actieve seizoen (april t/m oktober), vleermuisvriendelijk licht te gebruiken. Hierdoor worden foerageergebieden, vliegroutes en verblijfplaatsen in de omgeving van de onderzoekslocatie niet in hun functie beperkt.

Ten aanzien van algemene broedvogels kunnen overtredingen worden voorkomen door rekening te houden met het broedseizoen. Indien binnen het broedseizoen (globaal van begin maart tot eind augustus) gewerkt wordt dient voorafgaand aan de werkzaamheden een broedvogelinspectie uitgevoerd te worden door een ter zake kundige.

Tot slot dient te allen tijde rekening gehouden te worden met de algemene zorgplicht ten aanzien van in het wild levende dieren en planten. Om overtreding van de zorgplicht te voorkomen, kan gewerkt worden volgens een ecologisch werkprotocol. Hierin zal worden beschreven hoe gewerkt dient te worden om overtreding van de zorgplicht te voorkomen.

1 INLEIDING

Econsultancy heeft van gemeente Rotterdam opdracht gekregen voor het uitvoeren van een nader onderzoek vleermuizen aan de Delftseplein te Rotterdam (Centrum).

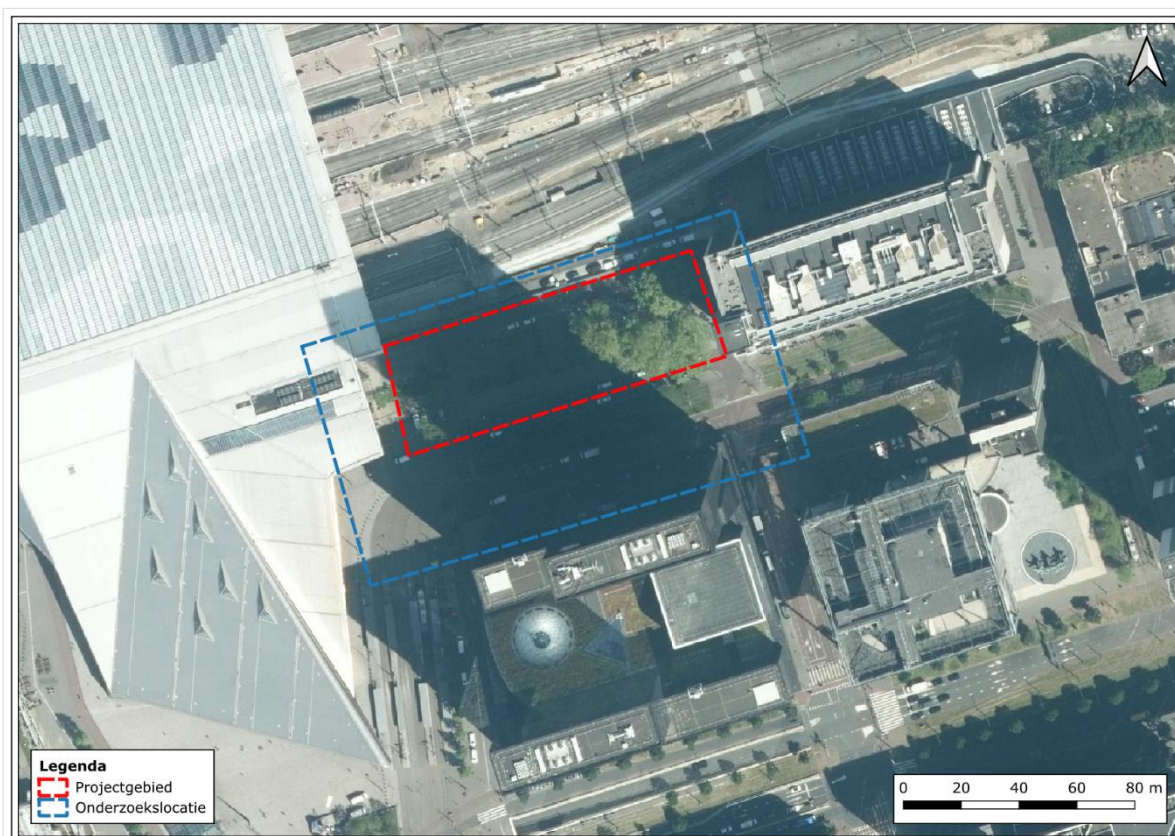
Het nader onderzoek vleermuizen is uitgevoerd in het kader van een omgevingsvergunning en de voorgenomen bestemmingsplanwijziging van de onderzoekslocatie en wordt uitgevoerd naar aanleiding van de resultaten van de Flora- en faunatoets die gemeente Rotterdam in 2021 op de onderzoekslocatie heeft uitgevoerd (Flora en fauna BP RCD, NL.IMRO.0599.BP-RCD, versie V4, d.d. 7 januari 2021). In het kader van de Zorgplicht (Omgevingswet artikel 11.27 lid 1 en 2 Bal) is er een veldinspectie ecologie uitgevoerd door een ecooloog van de gemeente Rotterdam. Bij dit onderzoek zijn in twee van de te verplanten bomen, niet eerder bekende, holten aangetroffen. In oktober 2024 is, door Econsultancy, een quickscan natuurwaarden uitgevoerd ter actualisatie van voorgaande onderzoeken (offerte 24831.016, D1, d.d. 12 september 2024).

Econsultancy is lid van de branchevereniging Netwerk Groene Bureaus en werkt volgens de door het Netwerk opgestelde gedragscode en protocollen.

2 GEBIEDSBESCHRIJVING

2.1 Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving

Het projectgebied ($\pm 4.400 \text{ m}^2$) ligt aan het Delftseplein. In figuur 2.1 is een luchtfoto van het projectgebied en de onderzoekslocatie ($\pm 1,3 \text{ ha}$) weergegeven.

Figuur 2.1 Luchtfoto van het projectgebied en de onderzoekslocatie.

De onderzoekslocatie betreft een plein ten oosten van het centrale treinstation van Rotterdam en de gevels van de aangrenzende gebouwen. Het plein is verhard en bestaat uit een stoep en enkele stenen perken met aangeplante struiken en een rij bomen. Op de onderzoekslocatie zijn enkele parkeerplekken aanwezig. De bebouwing aan de west en noordkant van het plein betreft het centraal station van Rotterdam en is opgetrokken uit beton met aluminium platen. De bebouwing dat direct ten oosten van het plein ligt, bestaat uit 15 bouwlagen en is opgetrokken uit baksteen en beton. De bebouwing langs de zuidkant van het plein bestaat uit circa 20 tot 30 verdiepingen, is opgetrokken uit beton en heeft glazen gevelbekleding. De onderzoekslocatie ligt in het centrum van Rotterdam. Direct ten noorden van de onderzoekslocatie loopt het treinspoor en rondom de onderzoekslocatie zijn hoge kantoorgebouwen gesitueerd.

2.2 Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie

De initiatiefnemer is voornemens om een aantal bomen aan het Delftseplein te verplanten ter voorbereiding op het bouwrijp maken van een bouwkegel op deze locatie. Vervolgens zullen er bouwwerkzaamheden plaatsvinden.

3 RESULTATEN VOORGAAND ONDERZOEK

In 2021 is er een Flora- en faunatoets door gemeente Rotterdam op de onderzoekslocatie uitgevoerd (Flora en fauna BP RCD, NL.IMRO.0599.BP-RCD, versie V4, d.d. 7 januari 2021). Hieruit blijkt dat de bebouwing op de onderzoekslocatie in potentie geschikt is als verblijfplaats voor de gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger en tweekleurige vleermuis. Gemeente Rotterdam heeft aanvullend hierop, in het kader van de Zorgplicht, een veldinspectie ecologie op de onderzoekslocatie uitgevoerd. Bij dit onderzoek zijn in twee van de te verplanten bomen, niet eerder bekende, holten aangetroffen. De aangetroffen holten zijn tijdens de veldinspectie als potentieel geschikt aangemerkt voor o.a. vleermuizen. Tevens is potentie voor vleermuisverblijfplaatsen vastgesteld in gevels in de nabije omgeving van de bomen, o.a. in het pand ten oosten. Doordat er zowel in de te verplanten bomen, alsook in de omgeving, mogelijk vleermuisverblijfplaatsen aanwezig zijn, kunnen de bomen onderdeel zijn van het leefgebied van de vleermuizen. Mogelijk zijn de bomen in gebruik als essentiële vliegroute en onderdeel van essentieel foerageergebied. De geschikte bomen met holtes bevinden zich in boomnummer 5 en 7 (zie figuur 3.1). Econsultancy heeft in september 2024 een quickscan natuurwaarden uitgevoerd ter actualisatie van bovengenoemde onderzoeken (offerte 24831.016, D1, d.d. 12 september 2024). Tijdens dit onderzoek zijn geen nieuwe bevindingen gedaan.

Figuur 3.1 De bomen op de onderzoekslocatie genummerd en aangegeven welke bomen onderzocht dienen te worden (bron: gemeente Rotterdam).

4 ONDERZOEKSMETHODIEK

Voor het onderzoek naar **vleermuizen** zijn in de periode half mei tot december in totaal zeven veldbezoeken in de avonduren en/of ochtenduren uitgevoerd. De veldbezoeken zijn uitgevoerd op 6 en 17 juni, 10 juli, 19 augustus, 12 september, 1 en 21 oktober 2024. De onderzoeksinspanning was gebaseerd op de functies zomer-, kraam- en paarverblijfplaats in de holtebomen voor de gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis. Daarnaast zijn de functies zomer-, kraam- en paarverblijfplaats in de gevels van de omliggende panden, foerageergebied en vliegroute onderzocht voor bovengenoemde vleermuizen, laatvlieger en tweekleurige vleermuis. Daarnaast is de functie massawinterverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis onderzocht. Het protocol heeft tot doel het belang van de functies van onderzoekslocaties voor soorten vleermuizen effectief en efficiënt vast te stellen dan wel uit te sluiten. Doordat vleermuizen iedere (verblijfs)functie slechts een beperkte periode van het jaar gebruiken, is onderzoek naar alle op de onderzoekslocatie mogelijke functies noodzakelijk. Iedere (verblijfs)functie afzonderlijk geniet een jaarronde bescherming. De inventarisatiemethode is conform het protocol voor vleermuisonderzoek (versie januari 2021), dat is opgesteld door het vleermuisvakberaad van het Netwerk Groene Bureaus.

Het totaal aantal voorgestelde veldbezoeken was vastgesteld op basis van de grootte van de onderzoekslocatie, uitgaande van twee tot vier waarnemers per veldronde. Verwacht werd dat met zeven bezoeken omtrent deze soortgroep voldoende zekerheid is verkregen over de functie van de onderzoekslocatie. Er zijn in totaal negen onderzoekers betrokken geweest bij het nader onderzoek (bijlage I Waarborging ecologische deskundigheid).

Voor het onderzoek is gebruik gemaakt van professionele batdetectors met opnamemogelijkheid. Op basis van de geluidsfrequenties en ritmes kunnen verschillende soorten vleermuizen worden onderscheiden. De opnamemogelijkheid is belangrijk omdat de geluidsopnames kunnen worden gebruikt voor het determineren van soorten die op basis van hun geluid moeilijk zijn te onderscheiden (met name *Myotis*-soorten) en waarbij het sonogram uitsluitel kan geven. Hierbij wordt gebruik gemaakt van analyseprogramma Batsound.

Methodiek per vleermuisronde

Tijdens de avondrondes in de zomer- en kraamperiode is in kaart gebracht waar zich op de onderzoekslocatie vleermuisactiviteit bevindt, welke vleermuissoorten aanwezig zijn en hoeveel individuen actief zijn. Indien een kraamverblijf aanwezig is, kon dit goed worden opgemerkt door de waarnemers. De waarnemers stonden gelijk verdeeld over de betreffende bebouwing en bomen en liepen op een constante snelheid over de onderzoekslocatie. Bij een kraamverblijf vliegt een relatief groot aantal vleermuizen verspreid over de tijd uit, zwemt vaak nog voor de verblijfplaats en keert gedurende de avond vaak terug naar de verblijfplaats. Zo is de kans dat een waarnemer de activiteit op het juiste moment passeerde erg groot. Indien een zomerverblijf aanwezig is, wordt automatisch verondersteld dat op dezelfde locatie een individueel winterverblijf aanwezig is. Deze methode voor het aantonen van individuele winterverblijven is conform het vleermuisprotocol.

Tijdens de ochtendronde is gepost op strategische locaties die tijdens de avondronde in de zomer- en kraamperiode zijn vastgesteld. Wanneer tijdens de avondrondes activiteit was waargenomen in een gebied, werd extra aandacht besteed aan de desbetreffende bomen tijdens de ochtendronde om de kans op het waarnemen van eventueel invliegende vleermuizen te vergroten. Gedurende de ronde heeft elke waarnemer een deel van het gebied geobserveerd. De ochtendronde was gefocust op het waarnemen van vleermuizen die terugkeren naar

hun verblijfplaats voor de dagrust. Voordat vleermuizen invliegen, ‘tikken’ ze een aantal keer de verblijfplaats aan en vliegen ze laag richting de verblijfplaats. Hierdoor zijn invliegende vleermuizen tijdens de ochtendronde makkelijker waar te nemen. Doordat de waarnemers op een constante snelheid rondom het gebied liepen, zicht hadden op 75% van de onderzoekslocatie, kansrijke locaties reeds waren bepaald, en het invliegproces vaak meerdere minuten in beslag neemt, was de kans erg groot dat (bijna) invliegende vleermuizen werden opgemerkt en gevolgd.

Voor de avondronden in de paarperiode hebben de waarnemers op constante snelheid rond de onderzoekslocatie gelopen. Hierbij is gezocht naar paaractiviteit in de vorm van sociale roepen van mannelijke vleermuizen. Voor de paarperiode geldt dat mannelijke vleermuizen gedurende een groot deel van de avond baltsroepen maken rondom de paarverblijfplaats. De baltsroepen worden geproduceerd om zowel andere concurrerende mannelijke vleermuizen af te schrikken, alsmede vrouwelijke vleermuizen aan te trekken. Doordat vleermuizen baltsroepen produceren met als doel in de omgeving op te vallen, zijn deze baltsroepen goed waarneembaar.

4.1 weersomstandigheden

Tijdens de veldbezoeken waren de weersomstandigheden voor het waarnemen van vleermuizen gunstig. Tijdens geen van de veldbezoeken was de temperatuur lager dan 11 °C. De windsnelheid lag beneden de 3 Bft. en er was geen sprake van neerslag anders dan lichte motregen (zie tabel 4.2). Het tweede veldbezoek voor paar- en massawinterverblijfplaatsen was in eerste instantie gepland op 10 september 2024. Deze nacht heeft het echter hard geregend, waardoor de ronde verplaatst is naar 12 september 2024.

Tabel 4.1 Omstandigheden nadere onderzoeken vleermuizen seizoen 2024.

Onderzoek	Datum	Zonsop- komst/-onder- gang	Tijd	Tempera- tuur	Weersomstandigheden
avondronde zomer- en kraamverblijfplaatsen	6 juni	21:58	21:55 – 00:00	12 °C	droog, half bewolkt, windkracht 1 Bft.
ochtendronde zomer- en kraamverblijfplaatsen	17 juni	05:22	03:20 – 05:25	12 °C	droog, half bewolkt, windkracht 2 Bft.
avondronde zomer- en kraamverblijfplaatsen	10 juli	21:59	21:55 - 00:00	17 °C	droog, half bewolkt, windkracht 2 Bft.
paar- en massawinterverblijfplaatsen	19 augustus	20:57	00:00 - 02:00	18 °C	droog, helder, windkracht 2 Bft.
paar- en massawinterverblijfplaatsen	12 september	20:05	00:00 – 02:00	11 °C	droog, helder, windkracht 2 Bft.
paarverblijfplaatsen twee-kleurige vleermuis	1 oktober	19:19	19:45 – 21:50	14 °C	lichte motregen, bewolkt, windkracht 3 Bft.
paarverblijfplaatsen twee-kleurige vleermuis	21 oktober	18:35	19:05 – 21:05	14 °C	droog, bewolkt, windkracht 1 Bft.

5 ONDERZOEKSRESULTATEN

Kraam- en zomerverblijfonderzoek

Tijdens de veldbezoeken in de zomer- en kraamperiode, op 6 en 17 juni en 10 juli 2024, zijn geen invliegende of uitvliegende vleermuizen waargenomen op de onderzoekslocatie. Er zijn geen zomer- en kraamverblijfplaatsen aangetroffen op of rondom de onderzoekslocatie. Er zijn enkele overvliegende gewone dwergvleermuizen waargenomen.

Onderzoek paarverblijfplaatsen en massawinterverblijfplaatsen

Tijdens de veldbezoeken in de paar- en massawinterperiode, op 19 augustus en 12 september 2024, zijn geen invliegende, uitvliegende, baltende of zwermende vleermuizen waargenomen op de onderzoekslocatie. Er zijn geen paarverblijfplaatsen en massawinterverblijfplaatsen aangetroffen. Er zijn tijdens deze ronde enkele overvliegende gewone dwergvleermuizen waargenomen.

Tijdens de veldbezoeken in de paarperiode van de tweekleurige vleermuis, op 1 en 21 oktober 2024, zijn geen waarnemingen gedaan van de tweekleurige vleermuis. Tijdens de veldbezoeken zijn enkele overvliegende en foeragerende gewone dwergvleermuizen waargenomen op de onderzoekslocatie.

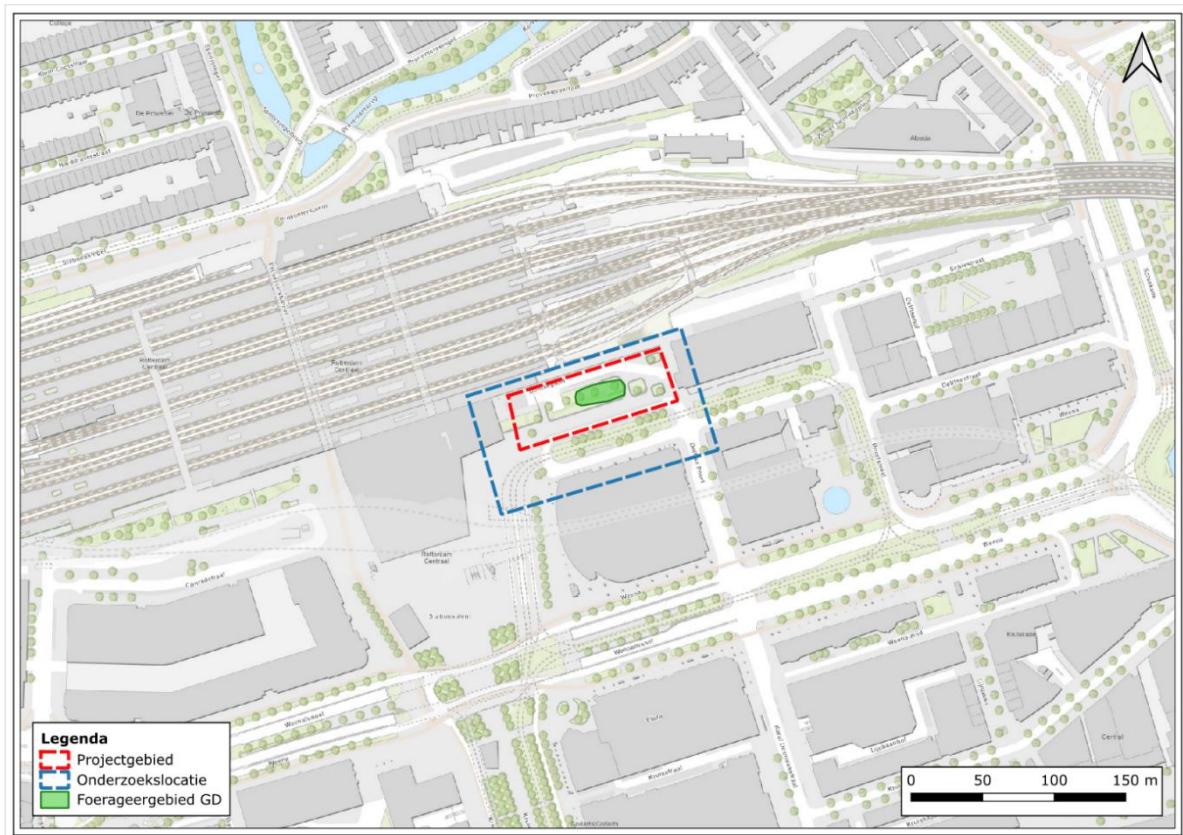
Onderzoek vliegroute en foerageergebied

De overvliegende vleermuizen, die zijn waargenomen tijdens de veldbezoeken, vlogen niet één richting op en vlogen niet langs een lijnvormig element op de onderzoekslocatie, waardoor redelijkerwijs kan worden uitgesloten dat er essentiële vliegroutes aanwezig zijn.

Tijdens de eerste avondronde en de ochtendronde in de zomer- en kraamperiode en tijdens de eerste avondronde in de paarperiode waren er één of twee gewone dwergvleermuizen aan het foerageren bij de bomen op de onderzoekslocatie (zie figuur 5.1). De vleermuizen kwamen gedurende de gehele ronde voor korte periodes naar de bomen om te foerageren. Het foerageergebied wordt niet als een essentieel onderdeel geacht van de lokale populatie gewone dwergvleermuizen. In de directe omgeving zijn soortgelijke alternatieve foerageergebieden aanwezig die groter zijn en van dezelfde of betere kwaliteit zijn als het vastgestelde foerageergebied. Het betreft bosschages, parken en tuinen in de omgeving van de onderzoekslocatie.

Verblijfplaatsen buiten de onderzoekslocatie

Tijdens de veldbezoeken in de zomer-, kraam en paarperiode zijn buiten de onderzoekslocatie geen aantikkende, zwermende of in- en uitvliegende vleermuizen waargenomen. De onderzoeksinspanning heeft zich niet geconcentreerd op alle bebouwing in de omgeving van de onderzoekslocatie. Vanwege de afstand, tezamen met de aard van de ingreep op de onderzoekslocatie, zullen eventuele verblijfplaatsen buiten de onderzoekslocatie naar verwachting echter geen negatieve gevolgen ondervinden van de voorgenomen werkzaamheden.

Figuur 5.1 Verspreiding van vleermuissoorten op basis van inventarisatie in het seizoen 2024.

6 TOETSING AAN WET- EN REGELGEVING

6.1 Vleermuizen

Alle vleermuissoorten vallen onder het beschermingsregime van de Habitatrichtlijn en de conventie van Bonn, in de Omgevingswet ondergebracht in paragraaf 11.2.3 (Bal). De schadelijke handelingen die van toepassing zijn op de vleermuizen betreffen het opzettelijk verstoren, doden of vangen van de dieren en het beschadigen of vernielen van de rust- en voortplantingsplaatsen.

Uit het verrichte veldonderzoek naar vleermuizen bleek dat er geen beschermde functies op de planlocatie aanwezig zijn. De voorgenomen werkzaamheden zullen daarom niet leiden tot het optreden van schadelijke handelingen die leiden tot een vergunningsplichtig geval ten aanzien van vleermuizen.

Geadviseerd wordt om, tijdens de werkzaamheden en in de nieuwe situatie, in de schemer en nacht, tijdens het actieve seizoen (april t/m oktober), vleermuisvriendelijk licht te gebruiken. Zo worden foerageergebieden en verblijfplaatsen buiten de onderzoekslocatie niet in hun functie beperkt. Vleermuisvriendelijke verlichting is amberkleurig, de armaturen zijn weggericht van bebouwing en groen in de omgeving en de verlichting is zo min mogelijk diffuus.

6.2 Algemene broedvogels

Alle van nature in Nederland voorkomende vogels zijn beschermd onder paragraaf 11.37 (Bal) van de Omgevingswet. Met betrekking tot algemene broedvogelsoorten wordt geadviseerd de werkzaamheden en het verwijderen van het groen uit te voeren buiten het broedseizoen. In de Omgevingswet wordt geen vaste periode gehanteerd voor het broedseizoen. Globaal kan voor het broedseizoen de periode maart tot eind augustus worden aangehouden. Geldend is echter de aanwezigheid van een broedgeval op het moment van ingrijpen. Indien binnen het broedseizoen gewerkt moet worden, dan dient voorafgaand aan de werkzaamheden een broedvogelinspectie uitgevoerd te worden.

6.3 Algemene zorgplicht

De algemene zorgplicht (artikel 11.54, Bal) geldt voor alle in Nederland van nature voorkomende flora- en fauna. Het is mogelijk dat algemene grondgebonden zoogdieren en amfibieën op de onderzoekslocatie worden aangetroffen. Het is in het kader van de zorgplicht noodzakelijk om voldoende zorg te dragen voor de aanwezige individuen en al het redelijkerwijs mogelijke dient gedaan te worden om het doden van individuen te voorkomen. Het doden of verwonden kan bijvoorbeeld plaatsvinden als schuil- of voortplantingslocaties worden beschadigd. Dit kan door het verwijderen van stenenstapels, takkenhopen en bladeren. Het verwijderen van de materialen dient daarom buiten de gevoelige periodes van voortplantingsperiode en winterrust plaats te vinden. Aanwezige dieren moeten de gelegenheid krijgen om veilig weg te komen.

7 CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

Econsultancy heeft in opdracht van gemeente Rotterdam een nader onderzoek vleermuizen uitgevoerd aan het Delftseplein te Rotterdam (Centrum).

Het nader onderzoek vleermuizen is uitgevoerd in het kader van de herontwikkeling van de onderzoekslocatie.

Voorgenomen ingreep

De initiatiefnemer is voornemens om een aantal bomen aan het Delftseplein te verplanten ter voorbereiding op het bouwrijp maken van een bouwkvavel op deze locatie. Vervolgens zullen er bouwwerkzaamheden plaatsvinden.

Functie onderzoekslocatie voor beschermde soorten

Op basis van onderhavig nader onderzoek kan worden geconcludeerd dat de onderzoekslocatie geen beschermde functie heeft voor vleermuizen. Verstoring of beschadiging van individuen of hun verblijfplaatsen is niet aan de orde, waardoor overtreding van de Omgevingswet ten aanzien van vleermuizen niet plaatsvindt. Vervolgstappen ten aanzien van de Omgevingswet zijn niet nodig.

Algemene aanbevelingen

Voor vleermuizen wordt geadviseerd om, tijdens de werkzaamheden en in de nieuwe situatie, in de schemer en nacht, tijdens het actieve seizoen (april t/m oktober), vleermuisvriendelijk licht te gebruiken. Hierdoor worden foerageergebieden, vliegroutes en verblijfplaatsen in de omgeving van de onderzoekslocatie niet in hun functie beperkt.

Ten aanzien van algemene broedvogels kunnen overtredingen worden voorkomen door rekening te houden met het broedseizoen. Indien binnen het broedseizoen (globaal van begin maart tot eind augustus) gewerkt wordt dient voorafgaand aan de werkzaamheden een broedvogelinspectie uitgevoerd te worden door een ter zake kundige.

Tot slot dient te allen tijde rekening gehouden te worden met de algemene zorgplicht ten aanzien van in het wild levende dieren en planten. Om overtreding van de zorgplicht te voorkomen, kan gewerkt worden volgens een ecologisch werkprotocol. Hierin zal worden beschreven hoe gewerkt dient te worden om overtreding van de zorgplicht te voorkomen.

Geraadpleegde bronnen

BIJ12 (2024). Kennisdocument gewone dwergvleermuis. Opgehaald van <https://www.bij12.nl/wp-content/uploads/2024/04/Kennisdocument-Gewone-dwergvleermuis-versie-2.0.pdf>

Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus (2021). Vleermuisprotocol 2021. Opgehaald van <https://netwerkgroenebureaus.nl/vleermuisprotocol>.

BIJLAGE I WAARBORGING DESKUNIGHEID

Tabel 1. Waarborging ecologische deskundigheid van de waarnemers

Gestelde eisen ecologische deskundigheid*		Van toepassing op
1.	Op Hbo-, dan wel universitair niveau een opleiding genoten, met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie.	
2.	Op Mbo niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt natuurwetgeving, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten.	-
3.	Als ecooloog werkzaam bij een ecologisch adviesbureau, zoals bijvoorbeeld een bureau welke is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus: en/of zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van soortenbescherming en is aangesloten bij een werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (bijvoorbeeld Zoogdiervereniging, RAVON, stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN, EIS Nederland, FLORON, Sovon, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en Stichting Beheer Natuur en Landelijke gebied.	
4.	Aantoonbaar actief inzet op het gebied van soortenmonitoring en/of- bescherming.	-

*conform 'Programma van eisen: ecologische onderzoeken en diensten' eis: e-r-1-l en e-ka-3

Verklarende woordenlijst

Activiteitenplan

Een activiteitenplan dient als begeleidend document voor een vergunningssaanvraag. In het activiteitenplan zijn maatregelen verwoord waarmee de functionaliteit van een rust- of voortplantingsplaats van een beschermde soort behouden blijft en schade aan individuen wordt voorkomen.

Broedseizoen

Voor het broedseizoen staat in de wet geen vaste periode. De looptijd verschilt per soort en varieert per jaar. Veel vogelsoorten broeden ongeveer tussen 15 maart 1 september.

Expert Judgement

Inschatting van een deskundige op grond van zijn kennis en ervaring.

Externe werking

Niet alleen activiteiten in een Natura 2000-gebied/NNN hebben invloed op de staat van instandhouding van het gebied, ook activiteiten buiten het gebied kunnen de natuurwaarden in een gebied beïnvloeden. Dit wordt "externe werking" genoemd. Er bestaat geen ruimtelijke grens voor externe werking: bepalend zijn de effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de soorten en habitattypen in het Natura 2000-gebied/NNN, ongeacht de afstand tot het beschermde gebied.

Foeragegebied

Het gebied waarbinnen een soort voedsel zoekt.

Foerageren

Zoeken en vinden van voedsel door dieren (jachtgebied).

Functioneel leefgebied

Hiermee wordt het gebied dat is benodigd om de functionaliteit van een voortplantingsplaats of van een vaste- rust of voortplantingsplaats te behouden. Een nestlocatie of voortplantingsplaats kan bijvoorbeeld alleen succesvol functioneren, wanneer er voldoende habitat (schuilgelegenheid, voedsel etc.) van voldoende kwaliteit aanwezig is om te kunnen paren, eieren te leggen en jongen groot te brengen.

Gunstige staat van instandhouding

Er is sprake van een gunstige staat van instandhouding van een soort of habitatype als de omstandigheden waarin de soort of het habitatype voorkomt perspectief bieden op een duurzaam voortbestaan van die soort of dat habitatype.

Habitat

Omvat de plaatsen waar een bepaald organisme voorkomt doordat de abiotische en biotische factoren (niet levende en levende natuur) van die plaatsen voldoen aan de eisen en toleranties die het organisme stelt om te kunnen overleven, groeien en zich voortplanten.

Kraamkolonie

De kraamkolonie bestaat uit alle vruchtbare vrouwtjes binnen een kolonie vleermuizen een kraamkolonie bestaat uit meerdere kraamgroepen.

Kraamverblijfplaats

Voortplantingsplaats van vleermuizen. Het gaat hierbij vaak om de vrouwelijke exemplaren van een kolonie (ook wel kraamgroep genoemd) die gezamenlijk hun jongen grootbrengen. De aantallen vleermuizen in een kraamgroep kan oplopen tot meerdere honderden exemplaren.

Landhabitat

Amfibieën zijn voor de voortplanting afhankelijk van water. Buiten de voortplantingsperiode maakt de soortgroep gebruik van landhabitat als onderdeel van het leefgebied. Landhabitat voor amfibieën omvat onder andere structuurrijke of opgaande vegetatie zoals (loof)bos, houtwallen, struikgewas, heide, ruigtekruiden, vegetaties en moeras.

Landschappelijk inpassingsplan

Het inpassen van ruimtelijke ontwikkelingen in het buitengebied middels een ontwerp van de groenvoorziening, dat voldoet aan het beleid ten aanzien van ruimtelijke kwaliteit. Hierdoor wordt zorg gedragen dat een ruimtelijke ontwikkeling past in het landschap.

Mitigerende maatregelen

Maatregelen die negatieve effecten bij een ingreep voorkomen of reduceren.

Omgevingscheck

Een omgevingscheck wordt uitgevoerd bij verlies van leefgebied van een jaarrond beschermde functie van een soort die door een ingreep (tijdelijk) verloren gaat. De omgeving van de ingreep wordt door een ter zake deskundige beoordeeld op aanwezigheid van voldoende alternatief leefgebied en/of potentiële verblijfplaatsen.

Omgevingsvergunning

Het onderdeel soortbescherming onder de Omgevingswet heeft als om planten- en diersoorten die vrij in het wild leven te beschermen. Om deze kwetsbare soorten te beschermen bevat de Omgevingswet een aantal schadelijke handelingen. Onder bepaalde voorwaarden mogen de activiteiten wel doorgaan, daarvoor kan een omgevingsvergunning benodigd zijn. Een omgevingsvergunning is een besluit waarbij in een individueel concreet geval een uitzondering op een wettelijk verbod wordt gemaakt.

Paarverblijfplaats

Dit is een verblijfplaats die hoofdzakelijk in het najaar (september/oktober) door vleermuizen worden gebruikt om te paren. Eén mannetje kan een dergelijke verblijfplaats met meerdere vrouwtjes delen. In de omgeving van de paarverblijfplaats wordt veelal door het territoriale mannetje middels baltsvluchten getracht vrouwtjes aan te lokken.

Populatie

Een biologische populatie is een groep individuen van dezelfde soort die zich onderling voortplant en als zodanig geïsoleerd is van andere zulke groepen.

Rode Lijst

Rode Lijsten laten zien welke soorten zijn verdwenen en welke soorten in een gebied sterk zijn achteruitgegaan of zeldzaam zijn. Er bestaan verschillende Rode Lijsten. Voor vogels, voor zoogdieren, planten, paddenstoelen, insecten en voor allerlei andere soortgroepen. Rode Lijsten hebben geen officiële juridische status. Plaatsing op de lijst maakt een dier dus nog geen 'beschermde diersoort' in de zin van de Omgevingswet. De Rode Lijsten hebben in de praktijk wel een belangrijke signaleringfunctie. Door de Rode Lijst te raadplegen, kunnen alle instellingen die met natuurbehoud te maken hebben rekening houden met bedreigde soorten.

Significant negatief effect

Een effect is in het kader van de Omgevingswet significant als de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied dreigen te worden aangetast. Het begrip 'significant' staat centraal in de toepassing van het beschermingsregime voor Natura 2000-gebieden bij zowel vaststelling van beheerplannen als de vergunningverlening. Het bepaalt of een uitvoerige toetsing moet worden uitgevoerd. Indien als gevolg van een ingreep de toekomstige oppervlakte habitat of leefgebied, aantal van een soort of kwaliteit van een habitat lager zal worden dan zoals bedoeld in de instandhoudingsdoelstelling, dan kan sprake zijn van significante gevolgen.

Voortplantingsplaats of rustplaats

Een plek binnen het leefgebied van een soort die essentieel is voor de levenscyclus van een individu. De Omgevingswet omschrijft niet exact wat een vaste rust- of voortplantingsplaats is. Dit is soortafhankelijk.

Vliegroute

Een vaste route die door vleermuizen wordt gebruikt tussen de verblijfplaatsen naar foerageergebieden.

Winterverblijfplaats

Verblijfplaats die gebruikt wordt om de periode van winterrust te overbruggen. Voor vleermuizen zijn dit vorstvrije, maar koele en vochtige plekken. Er kan sprake zijn van massaverblijfplaatsen, verblijfplaatsen van kleine groepen of één of enkele individuen.

Zomerverblijfplaats

Buiten de kraamperiode worden deze door groepjes vrouwtjes en jongen gebruikt, in de kraamperiode door individuele mannetjes.